

משה חיים פלח

- 1.....בענין רוב בהשבת אבידה
- 4.....בענין כפירת שיעבוד קרקעות
- 6.....בדין עדות השטר
- 8.....בענין מוקי לקמאי במלוה
- 9.....בענין עשאה סימן לאחר אי בד את זכותו
- 11.....בענין מירק אחר שחיטה על ידו

בענין רוב בהשבת אבידה

הרי אלו שלו מפני שהצעלים מתייחסים מהן, איבעיא להו כי קאמר רבי שמעון בן אלעזר צרוצ כנענים אצל צרוצ ישראל לא או דילמא אפילו צרוצ ישראל כו' תא שמע מלא צה אצידה אס רוב ישראל חייב להכריז אס רוב כנענים אין חייב להכריז מאן שמעת ליה דאזיל צתר רוצא רש"א ש"מ כי קאמר צרוצ כנענים כו' לעולם רש"א היא ואפילו צרוצ ישראל והכא צמאי עסקינן צעמון כו' ואיבעיא אימא לעולם רבנן מי קתני הן שלו אינו חייב להכריז קתני וינית, ופירש רש"י וז"ל דכיון דרוצא כנענים דלמא דכנענים הוא ושלו נמי לא הויא דלא אזלי רבנן צתר רוצא צממונא, ומצואר צרש"י דטעמא דחכמים דמחייבי אפילו צרוצ כנענים היינו משום דלא אזלינן צממונן צתר רוב, וס"ל לרש"י דאף צמקום דליכא מוחזק בן הוא.

תנן (פ"ב דמכשירין מ"ח) מלא צה תינוק מושלך אס רוב עוצדי כוכבים עוצד כוכבי אס רוב ישראל ישראל מחלה על מחלה ישראל כו' אס רוב עוצדי כוכבים עוצד כוכבים למאי הלכתא אמר רב פפא להאכילו נבילות אס רוב ישראל ישראל למאי הלכתא אמר רב פפא להחזיר לו אצידה מחלה על מחלה ישראל למאי הלכתא אמר ריש לקיש לנזקין ה"ד אי נימא דנגחיה תורא דידן לתורא דידיה לימא ליה אייתי ראייה דישראל את ושקול לא לריכא דנגחיה תורא דידיה לתורא דידן פלגא משלם ואידך פלגא אמר להו אייתי ראייה דלאו ישראל אכא ואתן לבון, ומדאמרינן רוב ישראל ישראל להחזיר לו אצידה משמע צפשוטו דהיכא דהוי מחלה למחלה ליכא חיוצ השצת אצידה.

והנה צב"מ (כד א) וכן היה רבי שמעון בן אלעזר אומר כו' המולא צסרטיא ופלטיא גדולה וצכל מקום שהרבים מלוין שם

ואמאי לא מוקמינן להכי, אך אליבא דאמת דמתפרשת מתני' דמחלה על מחלה לנזיקין, נקטינן דלענין אצידה דוקא צרוז ישראל חייב להכריז וכדעת התוס' וש"ר, ולפ"ז הדרא קושית הגרנ"פ לדוכתה, דרש"י צ"מ מצואר דאי לא אזלינן צממון צתר רוזא חייב מספק [מיהו יש לדקדק צדצרי רש"י התס, דנער לפרש כן דעטמא דחכמים משום דלא אזלינן צממון צתר רוזא רק לנישנא צתרא דהתס דאמרינן דאינו מחויב להכריז אלא ינית, אך לל"ק דלרצנן חייב נמי להכריז לא פירש רש"י מידי, ומשמע דהא דלא אזלינן צממון צתר רוזא אינו טעם לחייבו צהכרזה, דהא אינו ספק ממון אלא ספק מלוה, וכמו לל"ב, וטעמא דל"ק דחייב להכריז י"ל דמודה רש"י לתוס' דהוי מתקנת חכמים, ורק לל"ב דאינו מחויב להכריז, ס"ל לרש"י דע"כ אינו מתקנת חכמים, ולל"ב לא קשיא מסוגין ד"ל דאכ"נ הא דצמחלה על מחלה פטור היינו מלהכריז אך אינו שלו אלא ינית].

אך יש ליישצ עוד, דהנה צהא דאמרינן דרוז ישראל ישראל להחזיר לו אצידה פירש רש"י וז"ל להחזיר לו אצידה רצותא היא דמוציאין מיד ישראל הזוכה צה ועוד דאמור רצנן (סנהדרין ע"ג) המחזיר אצידה לכעני עליו הכתוב צומר למען ספות הרוה את הלאמה שהשוה מלרים לחשיצתן של ישראל ונאמר לא יאצה ה' סלוה לו עכ"ל, ולכאורה משמע מרש"י דאף צמקוס דמחזיר משום ד הספק דשמא ישראל שייך האז איסורא, אלא דסמכינן ארוזא (וכ"מ צשטמ"ק) ולפ"ז יש לומר דזבו העעס דצמחלה על מחלה אין מחזירין לו, דחיישינן להך איסורא, משא"כ התס צמלא

ובחידושי הגרנ"פ (שס א"י סח) תמה צדצרי רש"י, דהא צסוגין מוכח דאפילו צמחלה למחלה אינו חייב להחזיר, וכ"ס צמקוס רוז נכרים, והתינח לדצרי תוס' (צ"מ כ"ג) דעטמא דרצנן היינו מתקנת חכמים, דכל היכא דאפשר דיתצרר הדצר של ישראל הוא ע"י הכרזה חייבו להכריז [ויתכן דהיינו מדינא דכל היכא דאיכא לצרורי מצררינן, ויש לומר דגדר הדצר לדון את הדצר כחסרון ידיעה גרידא ולא כספק גמור ועמשנ"ת צגדר דין קצוע] ינית, דצמלא צה תינוק מושלך דא"א להצרר לא חייבו, אך לרש"י דעטמא משום דמדינא לא אזלינן צתר רוזא, קשה דהא חזינן דאף צספק השקול פטור, ולא צעינן כלל לרוז.

ונראה ליישצ, דרש"י אזיל לטעמיה, דהנה צסמוך אמרינן מחלה למחלה למאי הלכתא אמר ריש לקיש לנזיקין, ופירש רש"י וז"ל מחלה על מחלה ישראל למאי הלכתא, להחזיר לו אצידה לא מליית אמרת דא"כ למאי הלכתא פלגינהו מהדדי עכ"ל, הרי מצואר דהוקשה לרש"י אמאי לא אמרינן דמחלה למחלה ישראל נמי היינו לענין להחזיר לו אצידה, ובפשוטו משמע דהכי ס"ל לרש"י אליבא דאמת, דאף צמחלה למחלה חייב להכריז, אלא דמהא דפלגינהו מתני' לתרתי ע"כ אחי לאשמעינן דין נוסף, וכן נקטו צכוונת רש"י מפרשי המשנה צמכשירין שס (יב"ש צתו"ע ובחז"י) ומעתה אתיין דצרי רש"י שפיר לשיעתיב, דצאמת אף צמחלה על מחלה חייב להחזיר.

אולם יש שפירשו כוונת רש"י רק דמסצרה איכא למימר דחייב אף צמחלה למחלה

צעיר שרובה גויס, דמכריו ואינו משיב אלא
אם יבא ישראל ויתן סימניה, דל"ש האי
איסורא.

בענין כפירת שיעבוד קרקעות

דירושלמי משמע דס"ל הכין דכיון דכתיב ציה סלעין סתמא ואיפשר דאינון חמש כדטעין מלוה כל שהלוה מודה צהס שיעבוד קרקעות הוי, ומיצעיא לכו עלה הא חס הכודיה ממין הטענה יבא חייב וכא לא כמי שהכודיה ממין הטענה כלומר לפי שאין שער כתובתה יולא מתחת ידה והיא טוענת מאתים והוא מודה מקלת, ופריקו כל עמא מודו שהוא חייב לה מנה והיא כתובעת צידו מנה אחר והוא אינו מודה לה המוליא מחזירו עליו הראיה ע"כ גירסת הירושלמי, פי' שאין טענתן אלא על המנה האחד לצדו והוא כופר בצלו, וזה כדרך מה שפירשו אלו ז"ל כלומר דכיון שהוא אינו יכול לכפור במנה האחד שהטוען אחר מעשה צ"ד לא אמר כלום הוה ליה שיעבוד קרקעות כמי שיש לו שער על אותו מנה והיא כתובעת מנה אחר דהויא לה איבי מוליא מחזירו ועליה הראיה עכ"ל, ומצואר דשיעת הירושלמי דשער שכתוב צו סלעים דינרין ומלוה אומר חמש ולוה אומר שלושה, אף הדינר השלישי שאינו מפורש בשער חשיב שיעבוד קרקעות [ודלא כסוגית הצבלי צצ"מ] ולריך ציאר דכיון דאינו מפורש בשער לכאורה לא מהניא הודאתו למיגבי מלקוחות, וא"כ אמאי חשיב שיעבוד קרקעות.

ואין לומר דס"ל להירושלמי דסגי צמה דכלפי שמיא גליא דאיכא שיעבוד קרקעות, ואף דצופעל לא מני למיגבי מלקוחות [וכשיעת הרא"ש (פ"ה דשבוט ס"ג) וז"ל הרמצ"ן כתב דהא צורכתא דכל מודה

האשה שנתארמלה או שנתגרשה היא אומרת בחלה נשאתני והוא אומר לא כי אלא אלמנה נשאתיך חס יש עדים שילאת צהינומא וראשה פרוע כתובתה מאתים, כתב הרשב"א וז"ל יש מי שפי' דצעל מהימן צלא שצוה כלל ואף על גב דצמאתים ומנה פליגי והוא מודה לה מנה לא חשיבין ליה כמודה צמקלת משום דהוה ליה שיעבוד קרקעות לפי שאינו יכול לומר פרעתי כד' יוחנן דאמר (צ"מ י"ג ב) הטוען אחר מעשה צ"ד לא אמר כלום ואפילו צמקום שכותבין כתובה כו' עכ"ל, ומצואר צלשון הרשב"א דטעמא דחשיב שיעבוד קרקעות אינו אלא משום דלא מהימן למיטען פרעתי, וציאר הדברים מצואר ברשב"א (צ"מ ג ב) דלא חשיב שיעבוד קרקעות אלא היכא דמני למיגבי צפועל מלקוחות, וצמקום דמהימן הלוי למיטען פרעתי אף דמודה דלא פרע לא מהימן למיגבי מלקוחות, דלא מהימן לחוב לאחרים, וממילא לא חשיב שיעבוד קרקעות.

וכתב הרשב"א וז"ל וגרסינן צירושלמי סילעין דאינון ונמחקו אין פחות משנים מכאן ואילך מלוה אומר חמש ולוה אומר שלש צן עזאי אומר הואיל והודה מין הטענה ישצב וחכמים אומרים אין הכודיה ממין הטענה כלומר שזה כמודה צקרקעות וכפר צמטלטלין דשטרא שיעבוד קרקעות הוא וכדאיתא צריש פ"ק דצבא מליעה צהאי פלוגתא גופא, ואף על גב דכל שהוא מודה ציתר משנים לא חשיב חס שיעבוד קרקעות ומשום דליכא צמשמע השער טפי משנים וכדאיתא חס, חכמים

ולבצא צפשוטו מהניא הודאתו [וצפרק איזבו נשך (צ"מ ע"ב א) אמר רב אסי מודה בשטר שכתבו אינו לריך לקיימו וגובה מנכסים משועבדים, ויעוין ברש"א שם שכתב וז"ל ואם תאמר והיאך גובה בהודאתו מנכסים משועבדים ליחוש לקנוי'א דכל שחז לאחרים אינו נאמן כדאמר צפרק האשה שנתארמלה (יע"א) לעולם דקאמר מלוה וכגון שחז לאחרים, יש לומר דגובה מן המשועבדים ששעבד לאחר הודאה קאמר, וקמ"ל דאע"ג דלא נתקיים בחותמיו לא אמרינן כיון דלא סהדי מפקי לקלא לא יערוף, אלא אמרינן כיון דמודי זיה הוי שטרא דאיהו משוי ליה שטרא עכ"ל ויעוין עוד ברמב"ן שם] ויש לומר דסגי בזה דליהוי שיעבדו קרקעות, וכן מדוקדק בלשון ברש"א הכא שכתב "חכמים דירושלמי משמע דס"ל הכין דכיון דכתיב זיה סלעין סתמא ואיפשר דאינון חמש כדטעין מלוה כל שהלוה מודה בהם שיעבדו קרקעות הוי", ומשמע דלא הוי שיעבדו קרקעות אלא ע"י הודאת הלוה, והיינו משום דע"ז מני למיגבי מלקוחות דמכאן ולהכא.

מקלת שאין זו עדים כאן חייב דאפי' תצטו נמי מנה לי צידך בשטר ואצד ממני השטר והלה אומר אין לך בידי אלא חמשים בשטר חייב הוא שצוה דאורייתא כיון דאמר דאין השטר כאן ואין יכול לגבות בו מן המשועבדין לאו שעבדו קרקעות מקרי, ואין דצריו נראין לי דכיון דשיעבדו דאורייתא אפי' מלוה על פה נמי נשתעבדו נכסיו והא דלא גצי מיתמי ומלקוחות משום דאין המלוה ידוע כיון שאין עדים צדצר ואפילו הלוה מודה דחיישינן לקנוי'א ואם היה הלוקה מודה בהלוואה היה גובה ממנו הלכך אין שיעבדו קרקעות תלוי לא בעדים ולא בשטר למאן דאית ליה שיעבדו דאורייתא אלא על כל הלוואה נשתעבדו נכסיו הלוה עכ"ל] דהרי ברש"א ביאר סוף דברי הירושלמי דפשיט דכיון דאינו יכול לכפור הוי שיעבדו קרקעות, אלמא דאף להירושלמי לא חשיב שיעבדו קרקעות אלא בגוונא דאינו יכול לכפור ומני למיגבי צפועל מן הלקוחות.

ונראה צביאור דברי הירושלמי, דס"ל דהבי דלא מהניא הודאתו למיגבי מלקוחות שקדמו להודאה, אך לענין לקוחות דמכאן

בדין עדות השטר

לא שאומרים שעדיין פסולים דאס כן אמאי אין נאמנים אלא פסולי עדות הוו אז ועתה מודים שהם כשרים עכ"ל, ומצואר דצדרי תוס' דצגוונא דמעידים דעדיין פסולין נאמנים האחרונים ולא חשיב תרי ותרי, דצכה"ג הגידון על העדים עלמן ואינן נאמנים להכשיר את עלמן, ועמדו האחרו' דצדרי התוס' אלו מצואר דהא דחשיב עדים דאינן פסולין היינו דעדי השטר עלמן מעידין כן, ואילו הכא בתוס' מצואר דהוי אגן סהדי.

ויש המצארים צזה, דיסוד הדין הוי מדיני שטרות דהשטר חשיב כמעיד על כשרותו, ודיינינו כחילו העדים מעידים גם על כשרותו, אך ל"צ מש"כ תוס' הכא דהוי אגן סהדי, ומצארים צזה דלולי הך הוכחה דאגן סהדי מספקא לן דילמא לא הוי שטר כלל אלא הוי חספא בעלמא ואינו מעיד על כשרותו, אך אחר דמכח הך אגן סהדי נקטינן מסתמא הוי שטר, שוב חשיבי עדי השטר כמעידין על כשרותו.

ונראה לדון לבאר עוד באופן אחר, דהנה מדצרי תוס' (לקמן י"ג ד"ה אמר רב ששה) מצואר דכשם דעדי השטר עלמן אין נאמנים לומר אמנה היו דצרינו ה"ה בעדים אחרים המעידים דאמנה הוא חשיב תרי ותרי, וחזינן דנכלל בעדות העדים דאין השטר אמנה [ואי"ז רק כלפי דין כיון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד] וכן מצואר דצדרי רבינו יונה (צ"ג קג"ז ד בהשמטה) ויעו"ש שכתב וז"ל ואם תאמר כיון דאית ליה לתנא דהך צרייתא מודה בשטר שכתבו אין רריך לקיימו כדמפרש ואזיל, היכי

העדים שאמרו כתב ידיו הוא זה אבל אנוסים היינו קטנים היינו פסולי עדות היינו הרי אלו נאמנים ואם יש עדים שהוא כתב ידו או שהיה כתב ידו ולא ממקום אחר אינן נאמנים, והקשו תוס' וז"ל הרי אלו נאמנים ואם תאמר ולמה נאמנים והא מגו במקום עדים הוא דאגן סהדי שלא היו אנוסים ולא פסולי עדות דהא לקמן (י"ג) אמרינן תרי ותרי ניכחו כו', ומצואר צלשון תוס' דחשיב דאיכא עדות דלא היו פסולי עדות, וצפשוטו משמע מדצרי תוס' דהוי משום הך הוכחה וראיה דאגן סהדי דלא היו פסולי עדות, ותמכו האחרו' דא"כ היאך הוי תרי ותרי, דלכאורה במקום דהוי אומדנא דאגן סהדי ע"כ חדא מתרתו, דאיכא דהויא הוכחה גמורה ה"ז מהני כנגד העדים והוכחשו העדים וכצ"ה ברוג דרגליו (ע"ז"ק ע"ד ג, יבמות פ"א א ויעו"ש בתוס') וצגוונא דלא הוי הוכחה גמורה הרי העדים נאמנים, אך לא מסתברא דאיכא גוונא דחשיבא הוכחה בעדים ממש דליהוי תרי ותרי.

והנה לקמן (י"ג) ת"ר שנים חתומין על השטר ומתו וצאו שנים מן השוק ואמרו ידענו שכתב ידו הוא אבל אנוסים היו קטנים היו פסולי עדות היו הרי אלו נאמנים ואם יש עדים שכתב ידו הוא זה או שהיה כתב ידו יולא ממקום אחר משטר שקרא עליו ערער והוחזק צ"ד אין אלו נאמנים ומגזינן ציה כצשטרא מעליא ואמאי תרי ותרי ניכחו כו', וצתוס' שם כתבו וז"ל ואם כתב ידו יולא ממקום אחר אין נאמנים ופסולי עדות דקתני

אמנה, ואילו היה הדין דמותר לחתום על שטר אמנה, לא הוי נכלל בעדותן דאין השטר אמנה, אך כיון דאמנה עולה הוא וסהדי אעולה לא חתמי, ממילא נכלל בעדותן דאין השטר אמנה.

ומעשה יש לדון לבאר עד"ז דברי התוס' הכא, דבאמת יסוד הדין דעדי השטר עלמן חשיבי כמעידין גם על כשרותן, אלא דכא גופא אינו אלא משום דאיכא חזקה ואין דאין עדים פסולין חותמין על השטר, דהרי באמת אין העדים מעידים בפירוש דכשרים הן, ואילו היה דרך עדים פסולין לחתום על שטר לא היה נכלל בעדותן דפסולין ניגהו, אולם אחר דאיכא חזקה דאין עדים פסולין חותמין על השטר, מכח זה חשיב כעדות ממש דכשרים הם, דכיון דחתמו בסתמא צתורת עדים, נכלל בעדותן דכשרים הם כדרך עדים [ובעיקר דברי התוס' יעוין עוד ברא"ש (סי"ג) וצתוס' הרא"ש ואכמ"ל].

מהימנין להו להני סהדי דפסלי ליה לשטרא, ליהוו תרי ותרי כדאמרינן צפ' האשה שנתאלמנה גבי שנים שבאו ואמרו ידענו שכתב ידם הוא זה אצל אנוסים היו כו' שאם היה כתב ידם יולא ממקום אחר הוו להו תרי ותרי, וה"נ כי מסהדי ואמרי שטר אמנה הוא סתירת עדות השטר הוא, כדאמרינן התם העדים שאמרו אמנה היו דצרינו אין נאמנים אף על פי שאין כתב ידן יולא ממקום אחר, דשטר אמנה הוא עולה וסהדי אעולה לא חתמי, לא קשיא דאין הכי נמי דהוו להו תרי ותרי, ומכל מקום מוקמינן ארעא בחזקתו של מערער, והיינו דקתני הלך אחר עדים עכ"ל, ומבואר לכאורה דצרינו דטעמא דחשיב עדות שאין השטר אמנה היינו משום דאמנה עולה הוא וסהדי אעולה לא חתמי, ול"צ מה ענין זה לזה.

ונראה צביאור הדברים, דהרי באמת לא העידו העדים בפירוש דאין השטר

בענין מוקי לקמאי במלוה

ויעוין מש"ת בזה לעיל דסיבת החוב אכתי איתא אף לאחר הפרעון, וכל דחזר ופרע בתורת פרעון הכתובה, מלי למיתבע פרעון קמא יעו"ש, אולם אכתי לריך ציאור אמאי לא מלי תבע את פרעון בתרא, ואמאי בעי למיתבע דוקא פרעון קמא ונלכאורה האי קושיא קשיא אף למסקנא, דהרי לדברי העד דכזר פרע לה מתחילה, הרי נמלא דפרעון בתרא הוי מלוה, וכיון דידוע דחזר ופרע לה, הרי העד הראשון המעיד דהך פרעון הוי שלא כדין מחייבה שצוהב] ויעוין באחרו'.

ונראה לדון ציאור הדברים, דחויב שצועת הטענה לא שייך אלא על ע"ס הטענה והכפירה שציניהם, ומש"ה הכא דעיקר הדין והדברים והטענה והכפירה שציניהם היא על מעשה פרעון קמא, אי פרע לה או לא, לא מלי להשציעה אלא על פרעון זה עצמו, אך על מעשה פרעון בתרא, כיון דליכא ספק בעיקר הדבר, אלא שורש הספק והנידון הוא אי כזר היה פרעון שמתחילה, אינו יכול להשציעה אלא על הפרעון הראשון.

אמר רב פפא אי פיקח הוא מיייתי לה לידי שצועה דאורייתא יהיב לה כתובתה צאפי חד סהדא וסמיק סהדא קמא אסהדא בתרא ומוקיס לכו להנך קמאי צמלוה מתקיף לה רב שישא צריה דרב אידי היאך סמיק סהדא קמא אסהדא בתרא אלא אמר רב שישא צריה דרב אידי יהיב לה כתובתה צאפי סהדא קמא וסהדא בתרא ומוקיס לה להנך קמאי צהלואה [ופירש רש"י וז"ל ומוקי להנך קמאי צהלואה יתבענה פרעון הראשון ויאמר מלוה הן אלנך שהרי התקבלת כתובתיך שנית וכשתכפור ותאמר לא קבלתי אלא הפעם הזאת ועד אחד מעיד על הראשונה איכא שצועה דאורייתא נשבעת ולא משלמת ואין כאן שיטצוד קרקעות שלא מכה כתובה תוצבה].

ומבואר דלא מלי למיתבע פרעון בתרא אלא פרעון קמא דוקא, דע"י שחזר ופרע נעשו מעות דפרעון קמא כמלוה, וככה עיקר הדבר לריך ציאור דלכאורה פרעון בתרא היה כדין וכזר זכתה צמעות בתורת פרעון כתובתה, ופרעון השתא הוא דהוי מלוה,

בענין עשאה סימן לאחר איבד את זכותו

אך התם הרי אינו מתיר מה שאסר כלל, אלא דעונו דחזר ולקחה לאחר מכן, ולכאורה צ"ל ל"ש כלל דין מיגו ולא נאמנות דהפה שאסר.

ולכאורה נראה צביאור דברי רש"י [ויתכן דכבר עמדו צ"ב] דסצירא ליה דיסוד דינא דהפה שאסר הוא הפה שהתיר אינו משום דזכחו להגביל מה שאסר, אלא דכיון דאיכו אסר הוי כעין צעלים על מה שאסר, וממילא נאמן לעולם לחזור ולטעון כלפי מה שאסר, ואף לטעון על דבר דנתחדש לאחר מכן.

ובפסקי הרי"ד (תוס' רי"ד) כתב וז"ל פירש המורה דהפה שאסר הוא הפה שהתיר, ואינו נראה לי דלא אמרינן הפה שאסר הוא הפה שהתיר אלא כדטעין האיסור וההתיר ציחד אצל אס אסר עלמנו היום אינו יכול להתיר עלמנו למחר, אלא הטעם הוא מפני שיש לו עדים שהיתה שלו או של אציו, ומשום דחתם צהביא סימנא אתה עושה אותו כאילו הודה לו ואף על פי שלא הודה לו צפירוש, כל טענה שיאמר אנו מאמינים לו כיון שיש לו עדים עכ"ל, והדברים לריכוס ציאור דמהו דך "כאילו הודה" דנקט, ומה טעם הוא להאמינו מהאי טעמא, ור שמואל ז"ל (הי"ב ס"ה ט) נתקשה בצבריו והניח צל"ע ויעוין צחי הגר"פ (צ"מ א"ו עו).

ונראה לצאר, עפמשנ"ת לעיל צפ"צ וצכמה דוכתי דתרי דיני איכא צהודאת צעל דין, חדא דין נאמנות ממש, וצרש"י צקידושין

תנן העורר על השדה והוא חתום עליה צעד אדמון חומר השני נוח לי והראשון קשה הימנו וחכמים אומרים איבד את זכותו עשאה סימן לאחר איבד את זכותו, וצגמ' ההוא דעשאה סימן לאחר ערער ושכיב ואוקים אפוערופא אתא אפוערופוס לקמיה דאציי א"ל עשאה סימן לאחר איבד את זכותו אמר אי הוה אצובון דיתמי קיים הוה טעין ואמר תלם אחד עשיתי לך א"ל שפיר קאמרת דאמר ר' יוחנן אס טעין ואמר תלם אחד עשיתי לך נאמן זיל הכ ליה מיהת תלם אחד הוה עלה ריכצא דדיקלי אמר ליה אי הוה אצובון דיתמי קיים הוה טעין ואמר חזרתי ולקחתי ממנו א"ל שפיר קאמרת דא"ר יוחנן אס טעין ואמר חזרתי ולקחתי ממנו נאמן אמר אציי האי מאן דמוקים אפוערופא נוקים כי האי דידע לאפוכי צזכותא דיתמי.

ופירש רש"י וז"ל נאמן דהפה שאסר הוא הפה שהתיר דמאחר שיש עדים שהיתה שלו ונגזלה הימנו אין לזה זכות צאותו תלם אלא על פיו של זה שעשאה סימן לאחר והרי חזר ואמר לקחתיו עכ"ל והתוס' והראשונים השיגו דהוי מיגו למפרע דלא אמרינן, וצשיעת רש"י ציאור האחרו' דפליג וס"ל דמיגו למפרע אמרינן, אך לכאורה שיטת רש"י תמוכה עוצא צלא"ה, דאפילו את"ל דאמרינן מיגו למפרע, או עכ"פ דאמרינן הפה שאסר למפרע [וכדדנו האחרו' לחלק דדוקא הפה שאסר אמרינן אף לאחר כדי דיצור] לכאורה היינו דוקא היכא דהתיר מה שאסר,

ומעתה יש לבאר דברי הרי"ד ע"ד משנ"ת
בדברי רש"י, דכל היכא דאיכו אסר
 ומפיו אנו חיי, לעולם אית ליה נאמנות לטעון
 אף טענה חדשה דחזרתי ולקחתי, אלא דס"ל
 להרי"ד לחלק, דהיכא דאיכא הודאת בעל דין
 גמורה, דאית צב דין נאמנות, כיון דנקטינן
 דהאמת כדבריו, תו לא הוי בעלים צזה, ואינו
 נאמן לחזור ולטעון חזרתי ולקחתי, אך
 בהודאה שאינה מפורשת דאין צב דין נאמנות,
 אלא אחינן עלה רק מכח הא דאדם בעלים על
 עצמו ובכחו לחוב לעצמו, צזה לעולם אכתי הוי
 בעלים, ובכחו לחזור ולטעון חזרתי ולקחתי.

(סה ז) מצואר דילפינן ליה מקרא ד"אשר יאמר
 כי הוא זה", ויסודו דאדם נאמן על עצמו, אך
 מלבד זה איכא דין מסבא דאדם בעלים על
 עצמו ובכחו לחוב לעצמו, וזהו יסוד דינא
 דנאמן עלי אבא (סנהדרין כג ז) וכמצואר ביד
 רמב (ב"ב יג ז) וברש"ם (שם קכח ה) דהוי מדין
 הודאת בעל דין, והיינו דהוי בעלים על עצמו
 לחייב עצמו לזה.

ויש לדון דהדין נאמנות דהודאת בעל דין אינו
 אלא בהודאה מפורשת, אך בהודאה
 שאינה מפורשת כהיא דהתם דעשאה סימן
 לאחר, לית צב אלא אידך דינא דהודאת בע"ד,
 דכיון דהוי בעלים על עצמו בכחו לחוב לעצמו,
 אך ליכא צזה נאמנות.

בענין מירק אחר שחיטה על ידו

צמיעות צתרא, אף דאין המיעוט אלא באותו מקלף נפסלה השחיטה, דכיון דעבד כולו צעינן כולו, ולדרך זו יתכן לצאר דשחייה הוי חסרון לירוף [ואטעפ"כ השיב דעבד כולו לענין דלא אמרינן רובו ככולו וצעינן כולו].

אולם נראה לדון צביאור דצרי רש"י באופן אחר, דיסוד דינא דרובו ככולו אינו דסגי צרוז, אלא דמדין רובו ככולו חשצין דמה שנעשה צרוז נעשה בכל, ולהכי כל דשחט רוב צהכשר, מדין רובו ככולו חשצין דשחט כל הסיומן צהכשר, אולם היכא דשחט כולו, רובו צהכשר ומיעוטו צפסול, ל"ש לדון דמדין רובו ככולו השיב דשחט כולו צהכשר, דהא שחט צפועל כולו ומיעוט צתרא נעשה צפסול, ואטע"ג דהך פסול לא חייל בכל השחיטה אלא רק באותו מיעוט, אך הרי צעינן שחיטה כל הסיומן [שור"ר דכבר עמדו צזה].

ומעתה יש ליישב הא דצויה"כ סגי דישחט הכה"ג רוב וממרק אחר שחיטה על ידו, דהנה ציומא (גא ג) צבי תמיד תנן צביאו לו את התמיד קראו ומירק אחר שחיטה על ידו, ואילו לקמן שם (נג ג) צבי פרו של כהן גדול תנן שחטו וקבל צמזרק את דמו ולא תנן דמירק אחר שחיטה על ידו, ולידדו האחרו' (יעוין צשפת חמת שם צג ג) דצפרו כיון דזר פסול אין אחר ממרק על ידו וצבסוגיא דפרק ארבעה אחין (יבמות לג ג) משמע דלמ"ד שחיטה פרו של כה"ג צזר פסולה הוי מדין פסול זרות דאיתא התם דאיכא צזה חיוב זרות, ודלא כתוב' ציומא (מג ג) דאינו אלא מדין צעלים יעו"ש וצאחרו' [

אמר רש"ל מאחר ששנינו רובו של אחד כמוהו למה שנינו רוב אחד צעוף ורוב שנים צצהמה לפי ששנינו צביאו לו את התמיד קראו ומירק אחר שחיטתו על ידו יכול לא מירק יהא פסול לכך שנינו רוב אחד צעוף ורוב שנים צצהמה, אמר מר יכול לא מירק יהא פסול אם כן הויא ליה עצודה צאחר ותניא כל עצודת יוה"כ אין כשרות אלא צו ה"ק יכול יהא פסול מדרבנן לכך שנינו רוב אחד צעוף ורוב שנים צצהמה ומאחר דאפילו פסולא דרבנן ליכא למה לי למרק מזוה למרק, והנה שיטת רש"י (לקמן ל ג, צג ה) דצעיא דהחליד צמיעות סימנין ושהה צמיעות סימנין היינו מיעוט צתרא, ומיצעי לן דילמא איכא פסולי שחיטה אף צמיעות צתרא, דאף דאי הניח ולא שחט כשר מ"מ אי גמר צפסול גרע.

ותמהו האחרו' דאם איתא דשייכי פסולין אף צמיעות צתרא, היאך מירק אחר עצודה על ידו, והא צעינן עצודה צכהן גדול.

והנה צעיקר שיטת רש"י מלינו כמה דרכים, יש מהאחרו' דצביאו דאטע"ג דסגי צרוז, מ"מ כל היכא דגמר אף מיעוט צתרא הוי חלק מן השחיטה, והפסול דצמיעות צתרא חייל בכל השחיטה, ולדרך זו הוכיחו האחרו' דשחייה הוי פסול חיובי ואינו רק העדר לירוף צין חלקי השחיטה.

ויש צביאורו דצצרי רש"י, דאטע"ג דסגי צרוז מדין רובו ככולו מ"מ כל היכא דעבד כולו צעינן כולו, וממילא כל דאיכא פסול

רוצה, משא"כ במקום דהוי פסול זר, כל דגמר את השחיטה בפסול הרי איכא פסלות צהך עצודה, ואף דאינה אלא צמיעוט צתרא [מיהו לכאוף למ"ד שחיעת פרו צזר כשרה ליכא חילוק צין תמיד לפרו של כה"ג ולכאורה לדידיה אף צפרו מירק אחר שחיעה על ידו ואכמ"ל].

ולפ"ז חזינן דאדרצה איכא פסול אף צמיעוט צתרא.

ולמשנ"ת יש לומר דלענין תמיד דלא הוי פסול זרות, אלא דצטינן עצודת כהן גדול, כל דרוצ העצודה נעשית ע"י כהן גדול מדין רוצו ככולו חשיבא כל העצודה כעצודת כהן גדול, דשם העצודה נקצע על פי